NOTITIE

Nader onderzoek De Landerijen Drachten

		Kenmerk:	20240783/not01
Veldwerk en rapportage:	Rudy Offereins	Versie:	2
Vrijgave:	André Kloosterman	Datum:	16 januari 2025

AANLEIDING EN DOEL

De gemeente Smallingerland is van plan het gebied tussen De Landerijen en de Zuiderhogeweg in Drachten te ontwikkelen voor woningbouw. In mei en juni 2024 is in dit projectgebied een quickscan voor de Omgevingswet (Ow) uitgevoerd.

Uit deze quickscan (ons kenmerk 20240530) blijkt dat de volgende diersoorten mogelijk in dit plangebied aanwezig zijn:

- poelkikkers (in de directe omgeving); het plangebied is mogelijk in gebruik als overwinteringshabitat;
- wezel, hermelijn en/of bunzing (verblijfplaatsen);
- grote weerschijnvlinder (op wilgen);
- grotere nesten van jaarrond beschermde vogels;
- vleermuizen (mogelijk in holten in bomen).

Normaal gesproken is een nader onderzoek nodig naar de aanwezigheid van de beschermde soorten poelkikker, wezel, hermelijn en bunzing. Met provincie Fryslân (per mail, d.d. 28 mei 2024, Kim Mulder) is echter afgestemd dat mag worden aangenomen dat de genoemde soorten op basis van habitatkenmerken in het plangebied aanwezig zijn. Voor deze soorten is daarom geen nader onderzoek nodig.

Deze notitie behandelt de werkwijze en resultaten van het nader onderzoek naar grote weerschijnvlinder, nesten van jaarrond beschermde vogels en verblijfplaatsen van vleermuizen. Om passende maatregelen voor deze soorten mogelijk te maken is een groter zoekgebied (figuur 1) dan het oorspronkelijke projectgebied gedefinieerd. In dit gebied is het nader onderzoek naar bovengenoemde soorten en soortgroepen uitgevoerd. Ook is gekeken welke functies het aanvullende zoekgebied voor andere beschermde soorten kan hebben.

WERKWIJZE

Op 2 augustus 2024 is een inventarisatie gedaan van waardstruiken voor de grote weerschijnvlinder. Hierbij zijn voor deze soort geschikte grauwe en boswilgen in kaart gebracht. Vervolgens zijn deze op 29 november 2024, toen de bladeren waren afgevallen, op schuilplaatsen van de rupsen gecontroleerd, conform het onderzoeksprotocol vlinders en libellen (Bos-Groenendijk & Thierry, 2023). Hierbij was het half bewolkt weer, 5°C met een zwakke wind.

Tegelijkertijd is een bomencheck uitgevoerd om de binnen de invloedssfeer gelegen bomen te beoordelen op geschiktheid voor jaarrond beschermde broedvogels en vleermuizen. Hierbij is gekeken naar de aanwezigheid van nesten en holtes, scheuren en spleten in dikke bomen die als verblijf voor vleermuizen kunnen dienen.

Tenslotte is het uitbreidingsgebied beoordeeld als leefgebied voor overige beschermde soorten op basis van waarnemingen en inschattingen.

Figuur 1. *Ligging onderzoeksgebied (rood omlijnd).*

RESULTATEN

Grote weerschijnvlinder

Tijdens het nader onderzoek zijn binnen het onderzoeksgebied geen schuilplaatsen van rupsen aangetroffen op de voor de grote weerschijnvlinder geschikte struiken. De soort is daarmee niet aanwezig.

Jaarrond beschermde vogels

Tijdens het nader onderzoek zijn geen nesten van jaarrond beschermde (roof)vogels aangetroffen in het onderzoeksgebied. Hoewel een jagende sperwer tijdens het nader onderzoek werd aangetroffen, zal deze niet in het onderzoeksgebied tot broeden komen. Soorten met een jaarrond beschermde nestplaats zijn niet aanwezig.

Voor vleermuizen geschikte boomholtes

Tijdens het nader onderzoek zijn twee holtes aangetroffen in respectievelijk een kastanje en een beuk. Een impressie van beide holtes is weergegeven in figuur 2; de locatie ervan in figuur 3. Beide bomen zijn in een matige conditie.

Figuur 2. *Impressie van de aangetroffen holtes in de kastanje (boven) en de beuk, 29 november 2024.*

Kastanje

De holte in de kastanje bevindt zich op circa drie meter hoogte. Het betreft een vrij grote opening, die echter direct naar beneden lijkt te lopen. Daarmee is deze minder geschikt voor vleermuizen, die veelal gebruik maken van holtes die naar boven toe zijn doorgerot. Bovendien bevinden zich vrij veel takken in de aanvliegroute naar de nestopening, wat het invliegen voor vleermuizen bemoeilijkt. Toch valt niet uit te sluiten dat een gewone grootoorvleermuis of een rosse vleermuis van deze holte gebruik maakt. Gezien de betrekkelijk lage hoogte en de grote opening van de holte is inspectie ervan gemakkelijk uit te voeren.

Beuk

De holte in de beuk bevindt zich op circa acht meter hoogte en betreft een vrij kleine opening in een zijtak. Onbekend is echter tot hoever in de tak de holte doorloopt. Dit is bepalend voor de geschiktheid van de holte voor vleermuizen. Om dit vast te stellen is een nadere inspectie ervan nodig, met behulp van een hoogwerker.

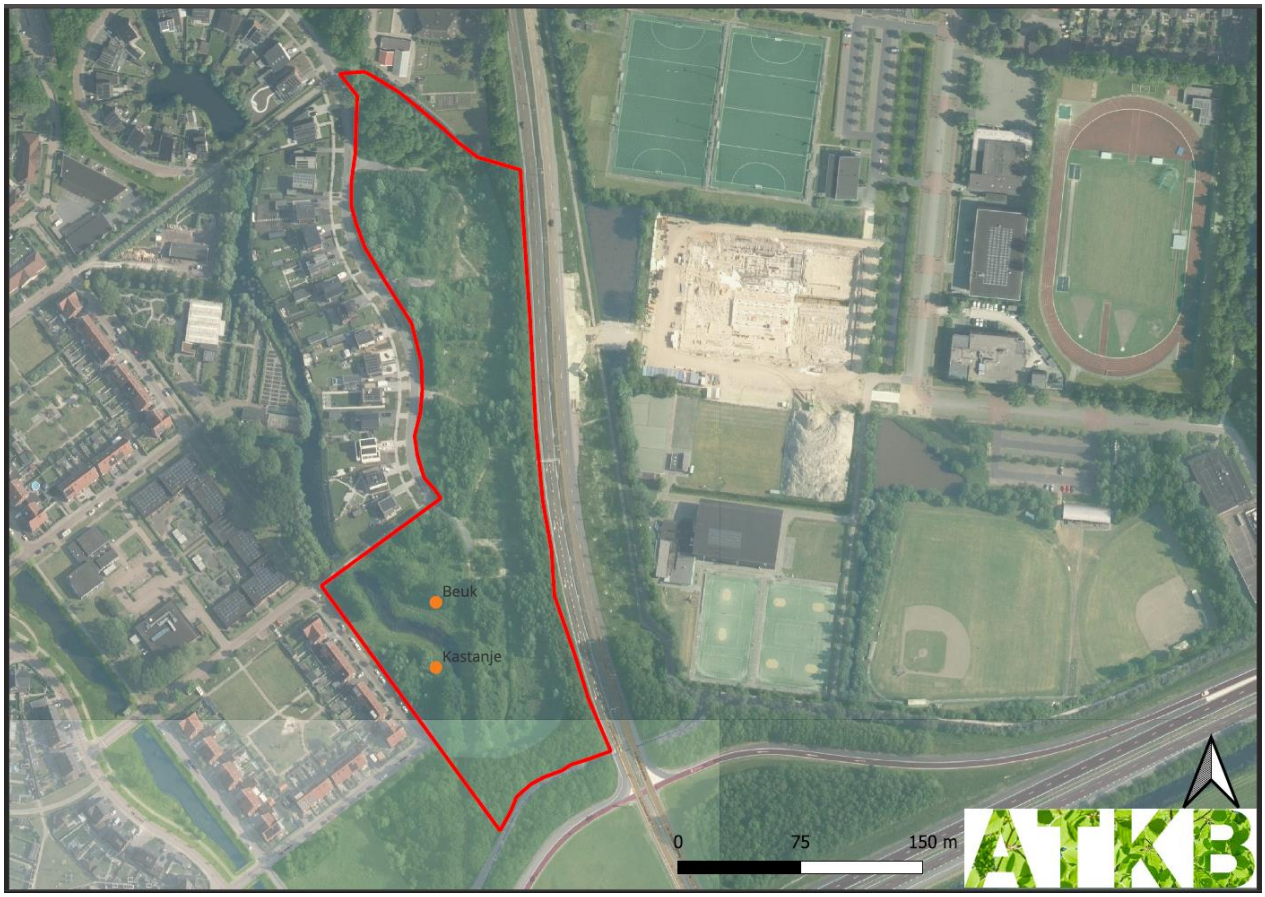

Figuur 3. *Ligging van de aangetroffen bomen met holtes in het onderzoeksgebied.*

Overige beschermde soorten in het aanvullende onderzoeksgebied

Het aanvullende gebied vormt, net als het oorspronkelijke onderzoeksgebied een geschikt leefgebied voor kleine marterachtigen. De conclusies uit de eerder door ATKB uitgevoerde quickscan wijzigen op dit vlak niet.

Uit de NDFF blijkt dat er in 2020 poelkikkers roepend zijn vastgesteld in het permanente open water in het zuidelijke deel van het zoekgebied (zie figuur 4). Dit water betreft dan ook een voortplantingsbiotoop voor deze soort. Aangenomen mag worden dat dit water hiervoor nog steeds geschikt is. De aanwezige watervegetatie, de flauwe oevers en het ontbreken van beschaduwde delen vormen uitstekend voorwaarden hiervoor.

De poelkikker overwintert door zich in te graven in muizenholen, onder stronken of onder puin binnen een straal van 100 à 200 meter van het voortplantingsbiotoop. Wanneer grote delen van een gebied geschikt zijn, is dispersie tot 500 meter van het voortplantingsgebied mogelijk (Bij12, 2017). Dit houdt in dat het gehele onderzoeksgebied in de basis geschikt is als overwinteringsbiotoop van deze specifieke populatie.

Andere beschermde soorten worden niet in het onderzoeksgebied verwacht.

Figuur 4. *Het voor de poelkikker geschikt voortplantingsgebied in De landerijen. Bron: veldbezoek 2 augustus 2024.*

CONCLUSIE

Grote weerschijnvlinders en jaarrond beschermde nestplaatsen van vogelsoorten zijn in het onderzoeksgebied niet aanwezig.

Er zijn twee holtes aanwezig die geschikt kunnen zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. Om dit met zekerheid vast te stellen is een nadere inspectie nodig. Dit is aan de orde wanneer beide bomen verwijderd zouden worden. Deze bevinden zich echter in het zoekgebied voor natuurmaatregelen en buiten het gebied waarbinnen woningbouw voorzien is. Vooralsnog is er dus geen noodzaak om deze bomen te verwijderen als gevolg van deze activiteit, al zijn beide wel in matige conditie. Bij handhaving zouden beide bomen gekandelaberd kunnen worden met behoud van de holtes, zodat ze geen gevaar vormen voor wandelaars maar nog wel natuurwaarde houden. Dit geldt met name voor de beuk, waarop een voor veel organismen waardevolle klimopvegetatie aanwezig is.

Het permanente open water in het onderzoeksgebied is geschikt als voortplantingsbiotoop van de poelkikker. Het gehele onderzoeksgebied is geschikt als overwinteringsbiotoop.

Het aanvullende gebied vormt een geschikt leefgebied voor kleine marterachtigen.

Andere beschermde soorten worden niet in het onderzoeksgebied verwacht.

LITERATUUR

- Bos-Groenendijk, G.I. & N. Thierry 2023. Onderzoeksprotocol vlinders en libellen. Rapport VS2023.058, De Vlinderstichting, Wageningen.
- Bij12 2017. Kennisdocument Poelkikker Rana lessonae. Utrecht.
- NDFF, geraadpleegd januari 2025

Een leuke 'bijvangst' tijdens het veldwerk was deze ree, in het zuidelijke deel van het onderzoeksgebied. Ik ben omzichtig met het dier omgegaan om te voorkomen dat deze de Zuiderhogeweg op zou vluchten.